

M. Pilācis, J. Zvanītājs (zinātniskais vadītājs)

BRĪVO EKONOMISKO ZONU EKONOMISKAIS UN TEHNISKAIS PAMATOJUMS

Pašlaik visās valstīs tiek meklēti rūpniecības modernizēšanas un eksporta paplašināšanas ceļi. Pasaules praksē izmanto trīs galvenās metodes. Var pašu spēkiem veikt zinātniskās izstrādes un ieviest tās jaunizveidojamās stratēģiskās rūpniecības nozarēs. Taču tas ir ļoti ilgs process, kas prasa vismaz desmit gadus līdz produkta ieguvei. Daudz ātrāk rezultāti ir iegūstami, izmantojot starptautisko darba dalīšanu zinātnē un rūpniecībā - pārņemot topošus izgudrojumus, "know how" (patentzinībās vispārpieņemts starptautisks termins, ar kuru apzīmē ar patentu neaizsargātus ražošanas un tehnoloģijas noslēpumus) un veselas darbām gatavas rūpnīcas.

Šis ceļš prasa prāvus valūtas izdevumus, un tāpēc visbiežāk izmanto lielas naftas ražotājas valstis. Vislētākā un visātrākā metode, ar kuru var pārvērt ceļu uz labāko ārzemju tehnoloģiju, attīstīt noteiktas eksportprodukcijas ražošanas nozares un iegūt valūtu, ir speciālo ekonomisko zonu izveidošana.

Darbā dota brīvās ekonomiskās zonas definīcija. Apskatīti brīvās ekonomiskās zonas (BEZ) veidošanas teorētiskie un praktiskie aspekti. Formulēti BEZ veidošanas loģika un galvenie mērķi. Norādītas prasības vadības sistēmām.

Akcenti darbā tiek likti uz brīvajām ražošanas, eksporta un tirdzniecības zonām. Tiek analizēti un sistematizēti esošo zonu darba pieredzes dati. Tiek apskatīta zonu izveides iespēja Latvijas teritorijā. Sistematizēta pasaules prakse BEZ izveidē dažādās pasaules valstīs.

Darbā atspoguļota ofšora kompāniju izveides būtība, to reģistrācijas mehānisms, atspoguļotas šo kompāniju galvenās priekšrocības un trūkumi.

Praktiski izanalizēta Brazīlijas brīvās eksporta un ražošanas un Jamaikas brīvās eksporta zonas pieredze. Apskatīta BEZ organizācijas pieredze Ķīnā, bijušajā PSRS teritorijā, kā arī dotas BEZ attīstības perspektīvas Latvijas teritorijā.